

‘Verdiepend lezen’. Leerlingen begeleiden bij het begrijpend lezen van complexe teksten

Deze workshop gaat over verdiepend lezen (Van de Mortel & Ballering 2014). U zult zich misschien afvragen: verdiepend lezen? Dieper dan wat? Waar gaat dit over? Nóg meer, wéér wat anders lezen? Neen, verdiepend lezen is geen nieuw in te roosteren leesactiviteit. Verdiepend lezen is geen zelfstandig naamwoord, maar een werkwoord, dat zowel betrekking heeft op het proces als op de doelstelling van het lezen. Verdiepend lezen *doe* je. In deze workshop krijgen leraren basisonderwijs en voortgezet onderwijs, intern begeleiders, taalcoördinatoren en andere geïnteresseerden inzichten en handvatten om leerlingen te begeleiden bij het verdiepend lezen van complexe teksten.

Bent u leraar in het basisonderwijs? Dan weet u dat uw leerlingen zich vaardigheden zoals ‘fonemisch bewustzijn’, ‘decoderen’, ‘vloeiend lezen’ en ‘woordenschat’ eigen moeten maken om zich te kunnen ontwikkelen tot goede lezers. Als leraar in het voortgezet onderwijs weet u hoe belangrijk een goede leesvaardigheid is voor het opdoen van nieuwe (vak)kennis. U ondersteunt uw leerlingen zoveel mogelijk om vakteksten te begrijpen, zodat deze teksten bronnen van nieuwe (vak)kennis zijn en geen struikelblokken.

Dat laatste aspect is verdiepend lezen. Wanneer leerlingen een tekst verdiepend lezen, kunnen ze van een tekst *leren*. Ze integreren kennis in reeds aanwezige kennis en kunnen die integrale kennis toepassen wanneer dat nodig is. Het gaat er niet alleen om dat de leraar de leerling ‘naar de tekst’ brengt, zoals dat in de reguliere praktijk meestal gebeurt, maar ook dat hij de tekst naar de leerling brengt. Van *vlot* lezen, naar *vloeiend* lezen, naar *verdiepend* lezen. Verdiepend lezen beoogt de praktijk van het ontwikkelen van leesvaardigheid te versterken en kan toegepast worden in zowel het primair onderwijs als in het voortgezet onderwijs. In beide sectoren komen namelijk complexe teksten voor.

Verdiepend lezen heeft alles te maken met de teksten die leerlingen voor ogen krijgen. Het gaat er bij verdiepend lezen niet alleen om dat verdiepend moet worden gelezen of dat leerlingen complexe teksten voorgelegd krijgen. Het gaat om de combinatie daarvan. Verdiepend lezen van complexe teksten zal leerlingen, afgestemd op hun talenten, helpen om hun doelen te bereiken. De focus bij verdiepend lezen ligt op de

tekst, maar ook op de lezer. De tekst brengt inhoud naar de lezer en de lezer neemt zijn kennis mee naar de tekst die hij leest. We moeten beide, tekst en lezer, 'eer' aandoen, wellicht consequenter en meer uitgebalanceerd dan we gewend zijn. De kwantitatieve benadering van leesvaardigheid en de kwantitatieve beschouwing van de tekst zijn nuttig, maar blijken niet volledig te zijn. Daarom wordt bij de aanpak van verdiepend lezen ook gekeken naar de kwalitatieve elementen. Zo moet de bedoeling van de auteur worden benadrukt, moet het grote idee van de tekst worden ontdekt, moet het centrale thema worden gevonden en moet tegelijkertijd worden benut wat de lezer aan kennis meeneemt naar de tekst.

Leerlingen moeten een tekst leren lezen met de intentie die tekst te willen begrijpen, er van te leren en erdoor vermaakt of geïnformeerd te worden. In het licht van de doelstellingen van verdiepend lezen, verschuift de aandacht van de aan te leren vaardigheden zoveel mogelijk naar het betekenis verlenen aan de tekst. Leerlingen moeten leren om complexe teksten te lezen, omdat zij die vaardigheid nodig hebben om goed te kunnen functioneren in de maatschappij. Verdiepend lezen is daarmee een concretisering van de 21ste-eeuwse vaardigheden (Van de Mortel & Ballering 2014). De term 'verdiepend lezen' en de aanpak van verdiepend lezen worden in deze workshop behandeld. Wij hopen dat na deze workshop uw kijk op teksten in de les is veranderd.

Referenties

Mortel, K. Van de & C. Ballering, C. (2014). *Verdiepend lezen. Leerlingen begeleiden bij het begrijpend lezen van complexe teksten*. Amersfoort: CPS.